

Innhold

Forord	11
Innledning	13
<i>Thomas Owren og Sølvi Linde</i>	
En ny utgave	13
Å tilrettelegge for deltakelse på lik linje med andre	14
En begrepsavklaring	15
Bokens kapitler	17
Teori og praksis	21
Sosialfaglige perspektiver	23
Kapittel 1 Funksjonsnedsettelse og funksjonshemming	27
<i>Thomas Owren</i>	
I dette kapitlet	27
Fokus på personen	28
Diagnoser og funksjonsnedsettelse	28
En tradisjonell forståelse av funksjonshemming	30
Fokus på omgivelsene	31
Sosial modell	31
Funksjonshemmende barrierer	33
Universell utforming	36
Fokus på samspillet mellom person og omgivelser	39
Den relasjonelle modellen	39
Individuell tilrettelegging	41
Tjenesteyteres ansvar og muligheter	44

Kapittel 2 Oppmerksom tilstedeværelse	46
<i>Thomas Owren</i>	
I dette kapitlet	46
En innledende fase i et tjenestetilbud	47
Fra anelse til antakelse	48
Et fokus på forklaringer	50
Egenskapsforklaringer	50
Årsaksforklaringer	51
Formålsforklaringer	53
Funksjonelle forklaringer	55
Fra antakelse til sammenheng	56
En dialogisk forståelse av kommunikasjon	58
Fra sammenheng til samarbeid	63
 Kapittel 3 Lokal kunnskapsutvikling	 67
<i>Sølvi Linde og Thomas Owren</i>	
I dette kapitlet	67
Å utvikle robuste antakelser	68
Anders og Trude vet og tror	68
Kunnskapsutvikling gjennom erfaringer	70
Mellom generell og spesifikk kunnskap	74
Kunnskapsbasert praksis	75
Lokal kunnskapsutvikling som forutsetning for individuelt tilpassete tjenester	79
Prosedyrer	81
Støttenotater	82
Et perspektivskifte	83
Å utvikle praktiske kunnskaper	84
Den lokale kunnskapen om mål	87
 Kapittel 4 Inviterende og insisterende praksiser	 90
<i>Thomas Owren og Sølvi Linde</i>	
I dette kapitlet	90
Selvbestemmelse som menneskerett	92
Kategori 1: Oppfylle ønsker	94
Hva betyr det å oppfylle ønsker?	94
Et eksempel på å oppfylle ønsker	94
Når skal ønsker <i>ikke</i> oppfylles?	95
Når er det å oppfylle ønsker ikke nok?	96

Kategori 2: Inviterende praksiser	97
Hva er inviterende praksiser?	97
Tre eksempler på inviterende praksiser	98
Selvbestemmelsens grenser	100
Kategori 3: Insisterende praksiser	104
Hva er insisterende praksiser?	104
To eksempler på å overvinne en uttrykt vilje	105
To eksempler på å omgå en uttrykt vilje	108
Et eksempel på å forebygge at en vilje uttrykkes	110
Kategori 4: Tvang	111
Modellen sett under ett	115
Å gi beslutningsstøtte	115
Kapittel 5 Tjenesteyting i trange handlingsrom	118
<i>Jan Christian Olsen og Ulf Ingar Wangensteen Berge</i>	
I dette kapitlet	118
Et tjenestetilbud	119
Struktur og forutsigbarhet	120
En tur på Fløien	125
Når det går galt	127
Forebygging	130
Et element av miljøbehandling	132
En hånd på skulderen	133
Et vanskelig valg	134
Funksjonelle analyser	135
Et atferdsendrende tiltak	139
Kapittel 6 Faglig skjønn i tjenesteyting. Tre struktureringsnivåer	141
<i>Thomas Owren og Sølvi Linde</i>	
I dette kapitlet	141
Faglig skjønn i tjenesteyting	142
Skjønn som tema på det vernepleiefaglige feltet	142
Samfunnsvitenskapelig forankrete tilnærminger	142
Pedagogiske og filosofiske tilnærminger	143
Naturvitenskapelig inspirerte tilnærminger	145
En foreløpig oppsummering	148
Mellom intuisjon og systematikk	149
System 1 og 2	149
Å kombinere erfaringsbaserte og analytiske strategier	151

To dimensjoner av faglig skjønn	153
Skjønn som tildelt handlingsrom	154
Skjønn som situasjonsfortolkning og handlingsvalg	156
Tre strukturingsnivåer	158
Om modellen	158
Strukturingsnivå A – tjenesteyting i lys av overordnede mål	159
Strukturingsnivå B – tjenesteyting i lys av hovedmål	165
Strukturingsnivå C – tjenesteyting i lys av delmål	167
Å tilrettelegge for kollektive refleksjons- og evalueringsprosesser	169
Kapittel 7 Skape mening sammen	171
<i>Kirsten Kvitvær Leidland</i>	
I dette kapitlet	171
Å kommunisere med døvblinde	172
Forhandle mening	175
Å dele og forstå	177
Det første møtet	178
På den andres premisser	180
Rytmer og tid	182
En tannpuss på grensen til tvang	184
Opplæring og organisering	185
Kommunikasjon og medborgerskap	186
Kapittel 8 Tillit – bærebjelke i motgang og medgang	189
<i>Dagrunn Sømme og Nina Thorbjørnsen</i>	
I dette kapitlet	189
Klaus' historie	189
Å opprette kontakt – også med innbyggere som egentlig ikke ønsker det	191
Tillit – avgjørende for samarbeid	192
Innbyggere som gjør sitt beste	193
Forverring for Klaus og nye muligheter til å hjelpe	194
Første besøk i fengselet	195
En første utveksling av tillit	196
Krise og turbulens	197
Klaus kontakter oss	198
Et samarbeidsmøte	199
Klaus får leilighet	200
Innflyttingsprosessen går i Klaus' tempo	201

Utarbeiding av individuell plan	202
Klaus flytter inn	205
Et samarbeid preget av tydelighet, kreativitet, spontanitet og oppriktighet	206
Hvordan går det med Klaus nå?	207
Kapittel 9 Å tilrettelegge for opplevelse av sammenheng	209
<i>Thomas Owren og Ulf Ingar Wangensteen Berge</i>	
I dette kapitlet	209
Opplevelse av sammenheng	210
Tilrettelegge for begripelighet	212
Legge opp til et passe kompleksitetsnivå	212
Forebygge kognitiv overbelastning over tid	214
Tilrettelegge for håndterbarhet	215
Gi gradert bistand	215
Ta «litt og ofte» som rettesnor – hvert øyeblikk har muligheter	219
Minske eller eliminere behovet for utfordrende atferd	221
Tilrettelegge for meningsfullhet	225
Ta amotivasjon på alvor	225
Maksimere valg og egenkontroll	226
Balansere indre og ytre motivasjon	228
Gi eksistensiell støtte og støtte til utøvelse av tro og livssyn	231
Referanser	234
Forfatteromtaler	246
Stikkord	247